

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 9/0-02-544/2018-2
Датум: 27.07.2018. године

Република Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 1-03-349-12/18-1

ДАТУМ: 30-07-2018

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ**

др Владица Тинтор, директор
Ул. Палмотићева бр. 2
11000 Београд

ПРЕДМЕТ: Мишљење Комисије за заштиту конкуренције по захтеву Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге број 1-03-349-12/18 од 17.07.2018. године

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), дана 17.07.2018. године, примила је допис Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) у којем се наводи да је Агенција, дана 28.06.2018. године, објавила на интернет страници позив стручној и широј јавности да у оквиру јавних консултација доставе мишљење у вези са Извештајем о анализи veleпродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште (у даљем тексту: Извештај).

Према наводима из дописа, Агенција је поступак анализе тржишта спровела у циљу хармонизације са регулативом Европске уније, ради утврђивања релевантности тржишта, односно да ли на посматраном тржишту постоји делотворна конкуренција или један или више оператора који имају значајну тржишну снагу, у циљу доношења нове одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији.

Позивајући се на одредбе члана 60. став 2. Закона о електронским комуникацијама, као и на одредбе члана 3. Протокола о сарадњи закљученог између Агенције и Комисије, изнета је молба да Комисија, до истека рока за достављање мишљења у оквиру поступка јавних консултација, односно до 30.07.2018. године, достави мишљење о томе да ли је Извештај, у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције.

Након увида у предметну анализу, а на основу члана 21. став 1. тачка б) Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13-у даљем тексту: Закон), Савет Комисије на 161. седници од 27.07.2018. године даје следеће

S. Jelsković
V. Timar

30.07.2018. *TK*

МИШЉЕЊЕ

Имајући у виду да је у мају 2017. године, Комисији достављен на мишљење Извештај о анализи велепродајног тржишта широкопојасног приступа - Тржиште 5, а што је ранији назив тржишта које је предмет ове анализе, Комисија се осврнула на одређене наводе и коментаре које је том приликом дала на Извештај и извршила одређена поређења налаза са Извештајем који је овом приликом достављен. У том смислу, може се приметити да и претходни и нови Извештај садрже податке за 2015. годину, а као генерална напомена за анализирано тржиште може се истаћи да су уочене интензивне промене одређених налаза, првенствено у вези са приступом интернету путем кабловских мрежа.

Тако налаз у претходном извештају (закључно са 2015. годином), изнет приликом анализе супституције на малопродајном тржишту, гласи да широкопојасни приступ Интернету путем кабловских мрежа представља супститут xDSL приступу у функционалном и ценовном смислу, уз географска ограничења која се односе на област покривености мреже кабловских оператора. У достављеном Извештају у коме се констатује стање у 2017. години наведено да је овај тип приступа био заступљен у 131 од укупно посматраних 168 општина, односно у 78% општина, тако да је констатовано да за овај тип мрежа практично више не постоје географска ограничења. Имајући у виду да се ипак не ради о потпуној покривености територије посматрано по општинама, мишљења смо да би од користи био податак о проценту домаћинства који је покривен мрежом кабловских оператора.

Иако се приступ коришћењем мобилних мрежа не сматра супститутом малопродајној услузи широкопојасног приступа Интернету xDSL технологијом преко бакарне парице, који закључак је изнет у предметном Извештају, може се уочити велики раст покривености територије сигналом LTE мобилне мреже, са мање од 10% у 2015. години на 67,8% у 2017. години, а у вези са тим и покривеност становништва са 50 на 94,4%. Имајући у виду брз развој мобилних технологија, Агенција наводи да ће континуирано пратити развој широкопојасног приступа путем мобилних мрежа.

У делу анализе у коме су анализирани карактеристике велепродајног тржишта средишњег приступа у Републици Србији, наводи се да је једини оператор на велепродајном тржишту средишњег приступа са уделом од 100% Телеком Србија. Даље у анализи Агенција закључује да релевантно велепродајно тржиште средишњег приступа чини услуга bitstream приступа, која се може реализовати путем: мреже бакарних парица и xDSL технологије, хибридних оптичко-коаксијалних мрежа оператора дистрибуције медијских садржаја и оптичких каблова у FTТх мрежној архитектури и која се нуди сопственом предузећу (self-supply) и операторима корисницима. Осим што је Агенција утврдила да је оправдано посматрати понуду сопственом предузећу, као део релевантног тржишта, изводи и закључак да има основа да се димензионира тзв. „теоријско велепродајно тржиште“ тако што се у број претплатника на посматраном велепродајном тржишту укључи понуда сопственом предузећу свих оператора, која проистиче из броја претплатника на малопродајном тржишту, а у циљу процене њиховог тржишног потенцијала на велепродајном нивоу. Стога се може закључити да тржишна учешћа оператора на велепродајном тржишту средишњег приступа приказана на слици 19. анализе (Телеком Србија 54%, SBB DOO 33% и остали 13%), представљају управо процену тржишног потенцијала посматраних оператора на велепродајном нивоу. Мишљења смо да би анализирано велепродајно тржиште, имајући у виду његово наведено димензионирање, требало да садржи показатеље

величине тржишта, и то не само у виду удела, већ и у виду броја претплатника по операторима, које имају у малопродаји (self-supply), те броја прикључака по операторима корисницима (велепродаја).

Агенција у Извештају наводи да оператори Телеком Србија и SBB DOO заузимају 87% посматраног тржишта, мерено бројем прикључака у велепродаји. Осим на наведеном месту, више пута се у делу Извештаја који се односи на анализу релевантног тржишта наводи заједнички удео ова два оператора, иако је јасно наведено да ће се у извештају разматрати само критеријуми за утврђивање појединачне значајне тржишне снаге, с обзиром да нема доказа да су у посматраном периоду били испуњени критеријуми за постојање заједничке тржишне снаге на велепродајном тржишту средишњег приступа. Мишљења смо да је, у складу са наведеним, у тексту потребно раздвојити ова два оператора код извођења закључака у вези са анализом релевантног тржишта.

На основу претходно изнетог, Комисија је мишљења да је Извештај сачињен у складу са принципима заштите конкуренције, с тим да сматра да је потребно појаснити поједине налазе и закључке изнете у Извештају, као и исти допунити подацима од значаја пре свега за приказ величине и структуре тржишта на малопродајном нивоу као и с њим у вези, димензионираним велепродајном тржишта, како је то претходно и наведено.

Не доводећи у питање изнето мишљење, Комисија напомиње да задржава право да у конкретним поступцима које води у оквиру својих надлежности, у складу са прописима којима се уређује заштита конкуренције, изведе и евентуално другачије закључке у односу на оне наведене у Извештају, а нарочито у погледу утврђивања релевантног тржишта, било у производној, било у географској димензији, при чему је могуће да се конкретна дефиниција не подудара у свему са дефиницијом усвојеном за потребе Извештаја.

